

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота магістра

з теми «ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ КОМІЧНОГО У ТВОРАХ ДЛЯ
ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ»

Виконала: здобувачка 2 курсу, РО1-М19 групи
Спеціальності 013 Початкова освіта
Пилип'юк Яна Дмитрівна
Керівник Гудима Н. В. кандидат філологічних
наук, доцент, завідувач кафедри
теорії та методик початкової освіти
Рецензент: Ватаманюк Г. П. кандидат
педагогічних наук, старший викладач кафедри
теорії та методик дошкільної освіти

Кам'янець-Подільський – 2020 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТИЛІСТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ ТЕКСТОТВОРЕННЯ.....	8
1.1. Мовно-функціональні особливості стильових форм української мови.....	8
1.1.1. Засоби текстотворення нехудожніх тилів.....	10
1.1.2. Засоби увиразнення текстів художнього стилю.....	15
1.1.2.1. Фонетичні засоби.....	19
1.1.2.2. Лексичні засоби.....	20
1.1.2.3. Морфологічні засоби.....	25
1.1.2.4. Граматичні засоби.....	27
1.1.2.5. Морфемно-словотвірні засоби.....	27
1.1.2.6. Синтаксичні засоби.....	28
1.2. Концептуальні положення поняттєвого лінгвостилістичного апарату вивчення комічності мови художніх творів.....	30
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ УВИРАЗНЕННЯ КОМІЧНОГО У ТВОРАХ ДЛЯ ДІТЕЙ ОСТАПА ВИШНІ ТА ВСЕВОЛОДА НЕСТАЙКА.....	50
2.1. Мовні особливості дитячих художніх текстів Остапа Вишні та Всеволода Нестайка.....	50
2.2. Ресурси творення комічного у текстах для дітей.....	54
2.2.1. Лексичні та фразеологічні засоби художнього текстотворення...56	56
2.2.2. Граматичний потенціал художнього увиразнення комічного.....65	65
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ.....	87

ВСТУП

Добір засобів художнього текстотворення обумовлений жанровою своєрідністю тексту, тематикою, стильовою особливістю, формою викладу. Окрім цього, мовні засоби часто слугують як літературознавчій, так і мовностилістичній меті. Якщо письменник закодує такі засоби, то читач їх декодує з метою інтерпретації тексту, пізнання дидактичної мети, визначення літературної цінності твору.

Питання про мовні засоби комічного взагалі та роль порівняння як засобу комічного зокрема широко розглядається у вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці. У вітчизняному мовознавстві різні аспекти вивчення комічного та засоби його увиразнення представлені працями Ю. Борєв, Т. Буйницької, О. Земської, С. Іваненко, Л. Іванова, В. Карасик, П. Коржевої, М. Кулінич, А. Лівергант, О. Лук, Т. Любимової, З. Новицької, О. Тараненка та ін.

У зарубіжній лінгвістиці питання комічного розглянуто у працях В. Виноградова, Ш. Баллі, Н. Арутюнової, О. Мухіна та ін. Більшості таких робіт властивий полемічний характер, оскільки не завжди автори чітко розмежовують самі поняття "гумор" і "сатира", не рідко ототожнюють їх, що призводить до нечіткості в аналізі стилістичних функцій того чи іншого мовного засобу. Крім цього, багато дослідників розглядають ці питання на основі творів визначних майстрів гумору та сатири, в той час, як доволі цікавим і майже не дослідженою залишається проблема лінгвостилістичних засобів комічного у творах маловідомих авторів.

Актуальність теми дипломної роботи зумовлена відсутністю у лінгвістиці компаративістичного дослідження мови творів Остапа Вишні, Всеволода Нестайка як майстрів використання засобів комічного для реалізації ідейно-тематичного задуму. Поряд із цим, у лінгвостилістиці потребує глибшого дослідження питання про засоби творення різновидів комічного.

Гумор та сатира відіграють велику роль у безпосередньому та опосередкованому спілкуванні, адже є притаманними і узуальній мовній, і немовній поведінці, і її художнім формам. Різнобарвність цього феномена викликає інтерес учених шкіл різних напрямів, зокрема мовознавців. Недостатня вивченість проблеми комічного в лінгвістиці виявляється вже в тому, що в сучасній філологічній літературі немає єдиної точки зору на класифікацію смішного, адже ряд вчених традиційно протиставляють гумор сатирі та іронії, тоді як інші вважають його поняттям родовим, що охоплює широке коло явищ, як то жарт, насмішку, гостроту, іронію, сатиру тощо. За останні десятиліття проблема комічного в художніх творах розглядалась здебільшого у літературознавчому аспекті. Отже, існує потреба комплексного вивчення лінгвостилістичних засобів комічного на різних рівнях, передусім лексичному, синтаксичному, морфемному, морфологічному та текстовому. Ефективним є вивчення проблеми комічного з позицій загальнофілологічного підходу, який прийнято називати лінгвопоетичним. У межах цього підходу художні твори майстрів творення комічних текстів усвідомлюються як цілісне явище, тому в процесі вивчення мови художнього твору враховується зв'язок використаних лінгвостилістичних засобів із вираженим художньо-естетичним змістом. У сучасних текстах подекуди буває складно провести чітку межу між високим та низьким, сатиричним, іронічним або суто гумористичним. Яскравим прикладом поєднання різних граней комічного можуть слугувати твори Остапа Вишні та Всеволода Нестайка.

Об'єктом дослідження є прозові гумористичні твори для дітей.

Предметом дослідження постають лінгвостилістичні засоби творення комічного в творах Остапа Вишні та Всеволода Нестайка.

Мета роботи – дослідити своєрідність комічного у творах для дітей, визначити засоби творення комічного до яких вдаються письменники.

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких *завдань*: 1) на основі вивчення наукових джерел розглянути історію вивчення засобів художнього вираження; 2) визначити засоби комічного у творах для дітей у порівняльному аспекті; 3) виявити засоби творення гумору та сатири, які використовують майстри художнього текстотворення; 4) дослідити своєрідність творчості митців; 5) простежити лінгвостилістичну роль творення комічного у творах видатних гумористів.

Для досягнення поставленої мети і розв'язання завдань у роботі застосовуються такі *методи дослідження*: описовий, семантико-стилістичний, а також прийоми систематизації та класифікації.

Новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше здійснена спроба простежити лінгвостилістичну специфіку (засоби комічного) творів для дітей Остапа Вишні та Всеволода Нестайка, зокрема, дослідити мову їхніх художніх текстів та з'ясувати ресурси творення комічного у творах письменників.

Робота має *теоретичне і практичне* значення. З одного боку, поглиблює знання про природу мови художніх творів, з іншого – зібраний матеріал можна використати на уроках розвитку зв'язного мовлення, української мови, позакласного читання, класного читання під час вивчення творів Остапа Вишні та Всеволода Нестайка.

Апробація роботи. Основні положення і результати представлено на 2-х міжнародних, 9-ти всеукраїнських і 1-й регіональній конференціях:

- міжнародній науково-практичній інтернет-конференції “Неперервна педагогічна освіта: стан, проблеми, перспективи“ із доповіддю “Комічне у творах дитячої літератури як засіб розвитку мовлення молодших школярів” (24 квітня 2020 року, м. Умань);

- VI міжнародній науково-практичній конференції “Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти” із доповіддю “Лінгвостилістичні засоби комічного у творах для дітей дошкільного і

молодшого шкільного віку” (16-17 квітня 2020 року, м. Кам'янець-Подільський);

- II всеукраїнській науково-практичній конференції “Технології виховання і розвитку дітей в умовах сучасного закладу дошкільної освіти” із доповіддю “Наступність у роботі над казкою” (29 вересня 2020 року, м. Кам'янець-Подільський);

- всеукраїнській онлайн-конференції “Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи” із доповіддю “Аналіз комічного у текстах для дітей” (15-16 жовтня 2020 року, м. Кам'янець-Подільський);

- IV всеукраїнській науково-практичній конференції “Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії” із доповіддю “Здатність учителя початкової школи до формування читацької компетентності молодших школярів засобами лінгвостилістики” (28-29 жовтня 2020 року, м. Кам'янець-Подільський);

- всеукраїнській інтернет-конференції „Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи“ із доповіддю “Творення комічного в сучасній дитячій літературі художніми засобами” (24-25 жовтня 2019 року, м. Кам'янець-Подільський);

- науково-практичній інтернет-конференції молодих науковців та студентів „Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи“ із доповіддю “Лексичні засоби творення комічного в сучасній літературі для дітей: теоретичний аспект” (2019 рік, м. Івано-Франківськ, м. Бердянськ, м. Вінниця, м. Кам'янець-Подільський, м. Київ, м. Кропивницький, м. Мукачеве, м. Полтава, м. Умань, м. Херсон);

- IV всеукраїнській науково-практичній конференції “Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання” із доповіддю “Формування стилістичних умінь молодших школярів засобами комічного у творах на уроках літературного читання” (18-19 березня 2020 року, м. Кам'янець-Подільський);

- всеукраїнській науково-практичній конференції “Інновації в освітньому процесі: методологія, тенденції, технології” із доповіддю “Комічне у творах дитячої літератури як засіб активізації словника молодших школярів” (22 травня 2020 року, м. Ізмаїл);

- III всеукраїнській науково-практичній конференції “Роль і місце мистецької педагогіки у формуванні сучасної особистості” із доповіддю “Лексичні засоби комічного у сучасній дитячій прозі” (15-16 лютого 2020 року, м. Кам'янець-Подільський);

- студентській науково-практичній інтернет-конференції „Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи“ із доповіддю “Особливості роботи над художніми текстами в початковій школі” (22-23 жовтня 2020 року, м. Івано-Франківськ, м. Бердянськ, м. Вінниця, м. Кам'янець-Подільський, м. Київ, м. Кропивницький, м. Мукачево, м. Полтава, м. Умань, м. Херсон);

- науковій конференції студентів і магістрантів за підсумками НДР у 2019-2020 навчальному році із доповіддю “Лінгвостилістичні засоби комічного у творах для дітей молодшого шкільного віку” (23-24 вересня 2020 року, м. Кам'янець-Подільський).

Опубліковано статтю “Лінгвостилістичні засоби комічного у творах для дітей молодшого шкільного віку” у збірнику наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Випуск 16, 2020 рік).

Результати дослідження обговорено на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти (2019-2020 н.р. та 2020-2021 н.р.) Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Структурно робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і художніх текстів.

ВИСНОВКИ

В українській мові функціонує сім стилів мовлення – науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, розмовний, художній, релігійний, епістолярний. Кожен із цих стилів володіє певним арсеналом засобів його увиразнення та репрезентації. Найбільшу кількість виражальних одиниць має художній стиль. Саме у художньому стилі реалізується комічне, представлене такими формами – гумор, іронія, сатира та сарказм, які по-різному виражають смішне, тому для їх функціонування у художньому текстотворенні використано різні мовні та художні засоби.

Аналізуючи мовні особливості дитячих художніх текстів Остапа Вишні та Всеволода Нестайка, ми виявили такі засоби увиразнення комічного: контекстуальні синоніми, пароніми, евфемізм, марковані слова, виробничо-професійну термінологію, територіальні діалектизми, жаргонізми, просторічну і лайливу лексику, фразеологізми, суфікси пестливості та зменшуваності, префіксальну анафору, okazіоналізми, іменники, прикметники, дієслова, прислівники, числівники, еліпсис, обриви, риторичні звертання, ствердження, запитання, заперечення, інтонаційно оформлені речення. Найяскравіше вираженні засоби морфологічного та синтаксичного рівнів.

На морфологічному рівні з-поміж усіх частин мови переважають іменники та дієслова. Велика кількість іменників вказує на те, що більшість із текстів є розповідними, вони сприймаються як статистичні. Перенасиченість тексту дієсловами створює відчуття його "динамізму", оскільки дієслово за природою — засіб відтворення руху, дії, стану, процесу.

Для синтаксичного рівня характерні вживання коротких та середніх речень – це забезпечує точність і лаконічність висловлювань, переважають двоскладні речення. Прозові твори насичені обривами, еліпсисами,

риторичними звертаннями та запитаннями, а також наявна велика кількість інтонаційно оформлених речень.

Проаналізований текстовий матеріал може слугувати дидактичній меті на уроках розвитку зв'язного мовлення, а також допоможе під час уроків читання глибше збагнути ідейно-тематичне наповнення художніх текстів Остапа Вишні та Всеволода Нестайка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алєєксєєва С. Формування інтересу до читання молодших школярів. *Початкова освіта*. 2009. № 12. С. 6-8.
2. Андрієвський Б. Педагогічні аспекти сучасної початкової школи. *Початкова школа*. 2017. №4. С. 3-4.
3. Антологія української літератури для дітей в трьох томах. Т.3. Київ : Веселка, 1985. С.372.
4. Асоціативна іронія і засоби її актуалізації. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Серія: Мовознавство. 2001. № 2. С. 112-118.
5. Бабич Б.В. Лексична семантика у синтаксичній структурі тексту: формальне представлення та інтерпретація. Семантика, синтактика, прагматика мовленнєвої діяльності: [матеріали всеукр. наук. конф. / за ред. Ф. С. Бацевича і Р. С. Помірка]. Львів : Літопис, 1999. С. 101–108.
6. Бацій І.С. Краса і сила слова: бесіди про мову художнього твору. Київ, 1983. 96.с.
7. Бірюкова О.О. Лінгвостилістичні особливості української діаспорної поезії 60-80-х років ХХ ст.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 "Українська мова". Київ, 2004. 20 с.
8. Божко Т. Позитивні та негативні емоції в казках українських письменників (Розробка інтегрованого заняття). *Початкова школа*. 2020. №5-6. С. 13-15.
9. Бублейник Л.В. Особливості художнього мовлення: [навч. посібник зі спецкурсу]. Луцьк : Ред.-вид. відділ "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. 177 с.

10. Вашуленко О. Формування комунікативно-мовленнєвих умінь молодших школярів на уроках літературного читання. *Початкова школа*. 2017. №8. С. 20-24.
11. Ващенко В.С. Стилiстична морфологiя української мови. Дніпропетровськ, 1970. 87 с.
12. Ващенко В.С. Стилiстика речення в українській мові. Дніпропетровськ, 1968. 70 с.
13. Векуа Н. Антонiмiя як лексико-семантичне явище // Дивослово. – 2007. – № 6. – С. 26–32.
14. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 170000 / [авт.-ред. В.Т. Бусел]. Київ : Ірпiнь: ВТФ "Перун", 2004. 14-26 с.
15. Всеволод Нестайко: "Так став я письменником для дiтей...". Веселочка. 2009. №5–6. С.26.
16. Вставні конструкції як засіб актуалізації іронії. *Тези 9-ої Всеукраїнської наукової філологічної конференції "Проблеми сучасної світової літератури та лінгвістики"*. Черкаси, 2002. С. 169-170.
17. Гладишев В.В. Принцип контекстного вивчення художнього твору та шляхи його реалізації у процесі викладання літератури. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2001. № 5. С. 12-14.
18. Гладишев В.В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів : Монографія. Миколаїв : Вид-во "Іліон", 2006. 372 с.
19. Гуйванюк Н.В. Слово – Речення – Текст: Вибр. Праці. Н.В. Гуйванюк. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 664 с.
20. Дегтярьова І. Стилiстичний синтаксис української постмодерністської прози. *Українська мова*. 2009. № 3. С. 27–38.
21. Джежелей О.В. Літературна освіта молодших школярів. *Початкова школа*. 1994. №1.
22. Довгань О. Вплив читацьких інтересів на формування читацької самостійності молодших школярів. *Педагогічна освіта: теорія і*

практика. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Вип. 25 (2-2018). Кам'янець-Подільський, 2018. С. 208-215.

23. Дудик П.С. Стилїстика української мови. Київ : ВЦ "Академія", 2005. 368 с.

24. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності: Стилїстика та культура мови. Київ : Довіра, 1999. 431 с.

25. Єрмоленко С.Я. Синтаксис віршової мови. Київ : Наук. думка, 1969. 94 с.

26. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: теорія і практика / [науково-навчальний посібник; вид. 2-ге, доп. і перероб.]. Донецьк : ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2007. С. 91–94.

27. Зарицький М.С. Стилїстика сучасної української мови: [посібник]. Київ : Сатсанга, 1999. 88 с.

28. Зубкова М.Г. Українська мова: Універсальний довідник. 6-те вид., доп. Харків, 2009. 512с.

29. Калита О. Іронічні тропи в текстах сучасних українських письменників. *Дивослово*. К., 2008. №10. С.38–41.

30. Качак Т. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти : збірник науково-методичних статей. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2013. 132 с.

31. Ковалик І.І., Мацько Л.І. Інформативність і образність як основні ознаки тексту. Проблеми і методика лінгвістичного аналізу тексту. Харків, 1999. С. 9-15.

32. Кочан І. Лінгвістичний аналіз тексту: [курс лекцій для студентів філол. ф-ту]. Львів : Світ, 1999. 142 с.

33. Кочерга О. Становлення позиції свідомого читача в учнів початкової школи: психофізіологічний аспект (Чутливість до читацької компетентності). *Початкова школа*. 2018. №3. С. 11-15.

34. Кочерга О. Чутливість психофізіологічних систем та їх вплив на навчання учнів. *Початкова школа*. 2017. №3. С. 1-4.

35. Кручко М. Чудотворці українського сміху: Остап Вишня, Степан Олійник. *Українська мова та література*. 2004. №38. С. 5–7.

36. Лінгвостилістичні особливості порівнянь як засобу гумору і сатири. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Серія: Мовознавство. 2000. № 1. С. 224–229.

37. Маківчук Ф. Життя і творчість Остапа Вишні. Усмішки. Книга перша. Київ, 1969. С. 5-24.

38. Мартіна О. Розвиток образного мовлення молодших школярів на уроках літературного читання. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Вип. 24 (1-2018). Кам'янець-Подільський, 2018. С. 330-335.

39. Мартиненко В. Моделювання уроків літературного читання під час опрацювання художніх текстів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Вип. 19 (2-2015). Кам'янець-Подільський, 2015. С. 154-161.

40. Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку. *Початкова школа*. 2017. №8. С. 16-20.

41. Мацько Л.І. та ін. Стилїстика української мови : Підручник/Л.І.Мацько, О.М.Сидоренко, О.М.Мацько; За ред. Л.І.Мацько. Київ : Вища школа, 2003. 462с.

42. Мелекесцева Н. Розвиток критичного мислення молодших школярів засобами сучасної української дитячої літератури. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць*. Кам'янець-

Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Вип. 27 (2-2019). Кам'янець-Подільський, 2019. С. 380-386.

43. Мелекесцева Н.В., Гудима Н.В. Розвиток критичного мислення молодших школярів: стратегії роботи з творами сучасної української літератури для дітей : колективна монографія. Київ : Міленіум, 2020. С. 90-103.

44. Мелекесцева Н. Сучасна українська дитяча література як засіб формування культури мовлення молодших школярів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Вип. 24 (1-2018). Кам'янець-Подільський, 2018. С. 335-340.

45. Пересуньмо Т. Лексичні засоби гумору у творах Остапа Вишні. *Українська мова та література*. 2005. №15. С. 26–27.

46. Пилип'юк Я. Лінгвостилістичні засоби комічного у творах для дітей молодшого шкільного віку. *Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Київ : Міленіум, 2020. Вип. 16. С.229-231.

47. Привалова С. Лексичні засоби поетичної мови. *Українська мова і література в школі*. 2008. №5. С. 39–44.

48. Пришва Б.Г. Засоби гумору в творах Остапа Вишні. Київ : Вища школа, 1977. 118 с.

49. Проблеми диференціації лінгвостилістичних понять гумор, іронія, сатира. *Матеріали міжнародної наукової конференції “Сучасні проблеми термінології та термінографії”*. Київ, 2000. С. 65–66.

50. Радишевська М., Погребник В., Михайлюта В., Корольова Т., Трош Т., Гудзенко О. *Українська мова та українська література. Новий довідник*. Київ : ТОВ "Казка" 2008. 298 с.

51. Савченко О. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування. *Початкова школа*. 2017. №8. С. 6-12.

52. Сатира як метод репрезентації дійсності. Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Мовознавство. 1999. № 1 (2). – С. 91–94.

53. Семенюк Г. Великий правдолюб: до ювілею Остапа Вишні. *Українська мова та література в школі*. 2000. №3. С. 31–34.

54. Харчук Р. Що таке метафора? [Текст]. *Дивослово: Науково-методичний журнал*. К., 2010. №4. С. 16–17.

55. Чабаненко В.А. Стилїстика експресивних засобів української мови. Частина 1: [навч. посібник]. Запоріжжя : ЗДУ, 1993. 216 с.

56. Швачко С.О., Кобякова І.К. Соціолінгвістична природа гумору (на матеріалі текстів малого жанру). Проблеми зіставної семантики. Збірник наукових статей. / Відп. ред. Кочерган М.П. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2005. Вип. 7. С. 399–402.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

1. Вишня Остап. Вишневі усмішки: Усмішки фейлетони, нариси / [Упорядник та автор передмови доктор філол. наук І. М. Дузь]. Одеса : Маяк, 1977. 271 с.
2. Нестайко Всеволод. Вкраїні Сонячних Зайчиків: Казки / Худож. Н.В.Ширяєва. Київ : Вид-во "Довіра", 1994. 176 с.
3. Савченко О.Я. Українська мова та читання: Підручник для 3 класу ЗЗСО (у 2-х частинах). Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. 160 с.
4. Савченко О.Я. Читанка. Підручник для 4 класу. Частина перша. – К.: "Освіта", 2003. – 160 с.
5. Савченко О.Я. Читанка. Підручник для 4 класу. Частина друга. – К.: "Освіта", 2003. – 176 с.